

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 152/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Feciľakom, Jesenná 8, Prešov, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 30Ek/424/2020 z 15. novembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 7. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) označeným uznesením okresného súdu. Sťažovateľ navrhuje uznesenie okresného súdu zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že v exekučnom konaní vedenom súdnym exekútorom pod sp. zn. 251EX 130/20 bol sťažovateľ v procesnom postavení oprávneného. Exekučným titulom bol rozsudok Okresného súdu Prešov č. k. 12C 3/2017-210 z 15. júna 2018.

3. Označený exekučný titul ukladal povinnosť uviesť konkrétne pozemky vo vlastníctve sťažovateľa do pôvodného stavu, konkrétne „*odstrániť – vyviezť z týchto pozemkov vyťaženú hlinu a nánosy prác (zvyšky dreva a krovia) z odvodňovacieho melioračného kanála...*“.

4. Povinný podaním z 10. júna 2020 navrhol exekúciu zastaviť, pretože povinnosť uloženú exekučným titulom splnil ešte pred začatím exekúcie v novembri 2019. Okrem toho tvrdil,

že exekučný titul nie je materiálne vykonateľný, pretože neobsahuje definíciu pôvodného stavu pozemkov.

5. Vyšší súdny úradník okresného súdu uznesením sp. zn. 30Ek/424/2020 z 2. septembra 2021 návrh povinného na zastavenie exekúcie zamietol.

6. Označené rozhodnutie odôvodnil tým, že z vykonanej miestnej obhliadky nevyplýva stav, ktorý by bolo možné považovať za splnenie povinnosti uloženej exekučným titulom, a okrem toho povinný návrh na zastavenie exekúcie podal oneskorene, keďže upovedomenie o začatí exekúcie mu bolo doručené 20. marca 2020 a návrh na jej zastavenie povinný doručil súdnemu exekútorovi až 18. júna 2020. Povinným predloženú fotodokumentáciu vyšší súdny úradník nepovažoval za dostatočne preukazujúcu splnenie povinnosti. K námietke povinného, že rozsudok okresného súdu neidentifikuje pôvodný stav pozemkov, vyšší súdny úradník uviedol, že exekučný titul okrem výroku na plnenie nepeňažného charakteru obsahuje v odôvodnení aj alternatívne uloženie povinnosti zaplatiť oprávnenému 1 945,85 eur.

7. O sťažnosti povinného proti uzneseniu z 2. septembra 2021 rozhodol sudca okresného súdu tak, že označené uznesenie zmenil a exekúciu v celom rozsahu zastavil. Samotnému vydaniu napadnutého uznesenia predchádzala ďalšia miestna obhliadka.

8. V odôvodnení napadnutého uznesenia sa okresný súd v prvom rade zaoberal včasnosťou podaného návrhu na zastavenie exekúcie, pričom v tejto otázke dospel k opačnému záveru ako vyšší súdny úradník. Upovedomenie o začatí exekúcie z 20. marca 2020 totiž nie je možné považovať za riadne v zmysle Exekučného poriadku. Až opravné upovedomenie o začatí exekúcie z 20. mája 2020 je možné považovať za spôsobilé vyvolať zákonom predpokladané účinky. Toto, v poradí druhé upovedomenie bolo povinnému doručené 3. júna 2020. Z uvedeného potom vyplýva, že pokiaľ povinný podal návrh na zastavenie exekúcie 18. júna 2020, urobil tak v zákonom vyžadovanej lehote.

9. Vo vzťahu k tvrdeniu vyššieho súdneho úradníka, že exekučný titul v odôvodnení obsahoval aj alternatívne peňažné plnenie, sudca okresného súdu uviedol, že vzhľadom na to, že povinnému bola uložená primárne požadovaná povinnosť niečo vykonať, o druhom návrhu (peňažnom plnení) už súd nerozhodoval.

10. V súvislosti s namietaným rozsahom splnenia povinnosti, teda posúdením materiálnej vykonateľnosti exekučného titulu, okresný súd zdôraznil, že záväzný je výhradne výrok súdneho rozhodnutia, z ktorého musia vyplývať predpoklady materiálnej vykonateľnosti. Zároveň však pripustil, že splnenie týchto predpokladov je možné vykladať aj v súvislosti so záhlavím rozhodnutia, prípadne jeho odôvodnením (najmä v súvislosti s individualizáciou oprávneného a povinného).

11. Nadväzne na to okresný súd konštatoval, že pri uložení povinnosti navrátenia do predošlého stavu je pre dostatočnú určitosť výroku nevyhnutné tento pôvodný stav aj definovať. Exekučný titul však neobsahuje popis pôvodného stavu pozemkov, pre ktorý by bolo možné považovať povinnosť za splnenú, a neobsahuje ani informáciu o potrebnom rozsahu vykonania prác. Údaje, na ktoré sa sťažovateľ počas konania odvoláva, obsahuje síce znalecký posudok predložený v meritórnom konaní, ale tento nie je exekučným titulom, ba ani jeho súčasťou.

12. Splnenie povinnosti vyviezť hlinu z pozemkov nebolo možné overiť predloženými fotografiami, ale ani obhliadkou na mieste samom, keďže rozsah povinnosti nebol exekučným titulom vymedzený.

13. Napokon túto časť okresný súd uzavrel tak, že exekučný titul nie je materiálne vykonateľný, čo je dôvodom na zastavenie exekúcie podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku.

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že okresný súd nesprávne posúdil skutkovú situáciu, v dôsledku čoho došlo k porušeniu jeho označených práv. Konkrétne sťažovateľ považuje záver o materiálnej nevykonateľnosti exekučného titulu za nesprávny. V tejto súvislosti sťažovateľ aj v ústavnej sťažnosti poukazuje na znalecký posudok, ktorý predložil v meritórnom aj exekučnom konaní s tým, že práve z neho exekučný titul vychádzal, a preto je možné vyvodiť záver o pôvodnom stave pozemku a nadväzne aj o potrebnom rozsahu prác.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka o porušení práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bola exekúcia zastavená.

16. Na základe doterajšej judikatúry ústavného súdu je potrebné konštatovať, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu je aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie. Aj vo výkone rozhodnutia alebo v súdnej exekúcii sa musí každému zaručiť prístup k súdnej ochrane, ak splní predpoklady ustanovené zákonom. K naplneniu záruk na prístup k súdnej ochrane v zmysle už uvedeného článku ústavy dochádza až vtedy, keď uplatnené právo je efektívne vykonané. Efektívnosť výkonu tohto základného práva vyžaduje, aby všeobecný súd konal objektívne, vylúčil náhodné alebo svojvoľné uplatnenie zákonných možností na rozhodnutie, a ak prijme konečné rozhodnutie, aby vychádzal z toho, čo objektívne zistil. Preto pri postupe všeobecných súdov treba dbať na to, aby účastníkom exekučného konania zabezpečili taký prístup k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný bez primeraných a objektívne zdôvodniteľných okolností (I. ÚS 214/2023).

17. Vzhľadom na podstatu argumentácie sťažovateľa je potrebné tiež pripomenúť, že ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti.

18. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni.

19. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach

a základných slobodách najmä v tom, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd.

20. V zmysle judikatúry ústavného súdu, ako aj judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva právo na spravodlivý proces vyžaduje, aby rozhodnutia súdu boli zdôvodnené a presvedčivé. Odôvodnenie rozhodnutia je aj zárukou, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny. Presvedčivosť odôvodnenia umožňuje aj všeobecná kontrola verejnosti. Ústavný súd v postoji k odôvodneniu súdneho rozhodnutia ako integrálneho prvku základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ľudského práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru prevzal koncepciu z case-law Európskeho súdu pre ľudské práva (k tomu napr. rozsudok Garcia Ruiz proti Španielsku z 21. 1. 1999). Otázku, či všeobecný súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Podstatnou požiadavkou na súdne rozhodnutie súladné s čl. 6 ods. 1 dohovoru je, aby súd riadne odôvodnil argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci.

21. Tieto východiská bol povinný okresný súd dodržiavať a premietnuť ich do odôvodnenia napadnutého uznesenia. Úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti bolo preto posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či nie je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená. Len pre doplnenie ústavný súd dodáva, že v uvedenom konaní nie je jeho úlohou a ani v jeho kompetencii podávať výklad relevantných právnych predpisov [§ 41, § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku] alebo nahrádzať právny názor okresného súdu svojím vlastným, ale posúdiť, či odôvodnenie podané okresným súdom v danej veci v napadnutom uznesení obstojí v skúške jeho ústavnoprávnej udržateľnosti.

22. Po preskúmaní napadnutého uznesenia okresného súdu (pozri body 8 –13 tohto uznesenia) musí ústavný súd uviesť, že okresný súd dostatočne vyčerpávajúco zdôvodnil svoj záver, prečo nie je exekučný titul materiálne vykonateľný. V zmysle sťažovateľovej argumentácie ústavný súd zdôrazňuje, že nie je jeho úlohou preskúmať skutkové zistenia. Okresný súd dostatočným a logickým spôsobom odôvodnil, že ak exekučný titul neobsahuje rozsah splnenia uloženej povinnosti, tak v exekučnom konaní tento nedostatok už nie je možné naprávať. Pre záver o naplnení dôvodu na zastavenie exekúcie podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku v okolnostiach prejednávanej veci pritom malo podstatný význam práve stanovenie potrebného rozsahu prác na uvedení pozemku do pôvodného stavu, pričom ale bolo potrebné zobrať do úvahy aj zachovanie účelu vytvoreného melioračného kanálu (ktorý exekučným titulom nebol spochybnený).

23. Na základe uvedeného je ústavný súd toho názoru, že argumentácia okresného súdu vzťahujúca sa na dôvodnosť zastavenia exekúcie zodpovedá príslušným ustanoveniam Exekučného poriadku. Z namietaného uznesenia okresného súdu nevyplýva ani svojvoľa alebo taká interpretácia vo veci aplikovaných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

24. Ústavný súd preto konštatuje, že v odôvodnení napadnutého uznesenia nevhliadol nedostatky, ktoré by ho oprávňovali vysloviť záver o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona

č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2024

Robert Šorl
predseda senátu